МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
Інженерно-педагогічний факультет
Кафедра загальнотехнічних дисциплін та охорони праці
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Всеукраїнський громадський дитячий рух «Школа безпеки»

До 185-річчя Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ УКРАЇНИ

Матеріали
VI Всеукраїнської заочної науково- практичної конференції
(28 квітня 2020 року, м. Київ)

Київ – 2020

УДК 355.58
ББК 68.69
П78

Редакційна колегія:

Шмалєй С.В. – доктор педагогічних наук, професор (*відповідальний редактор);*
Володченкова Н.В. – кандидат технічних наук, доцент;
Виноградчий В.І. – доктор економічних наук, професор;
Гвоздій С.П. – доктор педагогічних наук, доцент;
Дашковська О.В. – кандидат хімічних наук, доцент;
Крутов В.В. – доктор юридичних наук, професор;
Мазепа М.А. – доктор медичних наук, професор;
Литвиновський Є.Ю. – кандидат педагогічних наук, ст. науковий співробітник;
Редька І.В. – кандидат біологічних наук, доцент;
Слюсаренко Н.В. – доктор педагогічних наук, професор;
Філіповський О.В. – кандидат технічних наук, ст. науковий співробітник;
Постолатій Т.О. – *відповідальний секретар*.

Затверджено до друку Організаційним комітетом VI Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції «Проблеми цивільного захисту населення та безпеки життєдіяльності: сучасні реалії України»

Проблеми цивільного захисту населення та безпеки життєдіяльності: сучасні реалії України: Матеріали VI Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції. – Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2020. – 197 с.

Матеріали конференції висвітлюють результати різноспрямованих теоретичних і прикладних досліджень в сфері цивільного захисту, розкривають сучасний стан, напрями та перспективи розвитку освіти в галузі цивільної безпеки та формування культури безпеки життєдіяльності.

УДК 355.58
ББК 68.69
П78

© Автори статей, 2020
© НПУ імені М.П. Драгоманова

ЗМІСТ

Андрощук І.В., Андрощук О.В. Радіаційна ситуація на сільськогосподарських угіддях області ……..... 10

Аргунова В.С., Клеєвська В.Л. Небезпека сміттєспальовальних підприємств 11

Артем'єв С.Р., Бондаренко О.О. Щодо актуальності завдань медико-санітарного забезпечення в умовах виникнення надзвичайної ситуації …….. 12

Артем'єв С.Р., Антонов О.В. Щодо актуальності здійснення моніторингу екологічних небезпек під час миротворчих операцій ……... 13

Бабаджанова О.Ф., Синельніков О.Д. Система цивільного захисту об'єднаних територіальних громад ……. 14

Бабаджанова О.Ф., Ковальчук В.М. Використання методу дерева відмов для аналізу небезпеки ……..…… 15

Бабіна В.О., Шевченко Б.Г. Становлення європейського екологічного права …… 15

Байбак Д.А., Клеєвська В.Л. Стан радіаційної безпеки України …….. 17

Білик Р.М. Формування працеохоронної культури майбутніх фахівців професійної освіти …… 18

Бобро О.В., Насибуллин Б.А., Тихоход Л.В. Способы самодиагностики при нарушении стресоустойчивости …….. 19

Богатов О.І. Співвідношення ролей оператора і розробника в управлінні машиною …… 20

Богатов О.І. Обґрунтування вимог до побудови системи представлення інформації оператору ……..... 21

Богданов Є.П. Шляхи формування культури безпеки життєдіяльності учнівської молоді ……. 22

Бондура Ю.В., Клеєвська В.Л. Дезінформація як джерело небезпеки …… 23

Бурдун О.В. Формування культури безпеки життєдіяльності в закладах загальної середньої освіти України під час карантину……... 24

Бурлака Н.І. Вплив ультразвуку на здоров'я працівників залізничного транспорту ……..…….. 25

Вишневська Л.В., Попович Т.О. Безпека і небезпеки самолікування безрецептурними лікарськими засобами ……..…….. 26

Вишневський В.П., **Вишневська Л.В.** Деонтологічний вимір соціальної відповідальності за дотримання безпечних умов життєдіяльності …….……. 28

Володченкова Н.В., Накемпій О.К. Організація планування заходів у галузі захисту населення і території від надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру …… 29

Володченкова Н.В., Накемпій О.К. Небезпека стічних вод м'ясопереробного підприємства …….. 30

Ворон В.С., Крагель К.В. Свідоме здоров'я та свідома людина ……..… 31

Воронцова Е.В. Робота психологічної служби системи освіти в умовах карантину і дистанційного навчання ……..…… 32

Гаврилова К.Ю. Кримінальна відповідальність за порушення правил техногенної безпеки ……... 35

Гліта О.С. Надзвичайні ситуації на транспорті при перевезенні небезпечних вантажів ……..... 36

Голенко О. І. Забезпечення медичного захисту населення при пандемії …….. 37

Голопьорова А.В., Гузеватий Я.Ф. Соціальні та політичні небезпеки в Україні під час проведення ООС ……...…… 38

Городецький І.М., Сафонов С.А., Березовецький А.П. Особливості використання мобільного додатку для захисту населення від біологічних небезпек …….. 45

Городецький І.М., Тимочко В.О., Мазур І.Б. Удосконалення менеджменту безпеки населення у надзвичайних ситуаціях……. 46

Горностай О.Б. Пропаганда безпеки – запорука успіху ……..… 47

Грабовський Д.В.Шум автотранспорту- джерело техногенної безпеки ……..... 48

Гриньова М. В. «Зелена економіка» для безпеки життєдіяльності людини …….. 49

Гуцул Н.М., Гвоздій С.П. Характеристики особистості для протидії небезпекам …….. 50

Данова К.В., Воронцов С.В., Костоянц І.Г. Менеджмент психосоціального ризику на робочому місці ……. 51

Данова К.В., Малишева В.В. Забезпечення безпеки осіб із інвалідністю у разі виникнення надзвичайної ситуації ……...……... 52

Данова К.В., Попович Н.М., Шульга А.І. Ризикорієнтований підхід як складова політики в області безпеки праці ……. 53

Данова К.В., Струкова Ю.А., Півень Р.В. Ідентифікація небезпек у загальній процедурі оцінювання ризиків на робочих місцях …… 54

Дашковська О.П., Книш О.І. Не ефективне використання пасивних засобів шумозахисту……..……. 55

Дашковська О.В., Погребняк В.П. НАЗЯВО в дії ……. 56

Дегтярёв О.Д. Влияние цикла STIG на объемы выбрасываемого углекислого газа в газотурбинных двигателях ……..…… 58

Дегтяренко Т.В., Костюк О.Ю. Біоакустична корекція як безпечний метод подолання психоневрологічних розладів у дітей ……...…… 59

Дехтярьова О.О. Формування культури безпеки життєдіяльності в закладах вищої освіти ……... 60

Дронова І.І., Медведєв О.О. Техніка безпеки при проведенні заняття з гандболу …….. 61

Дубінін В.А., Маркіна Л.М. Інформаційна безпека-важлива складова безпеки держави ……..... 62

Заплатинський В. Чи стане пандемія COVID-19 основою для відродження освіти з безпеки життєдіяльності та основ здоров'я? 63

Зацерклянний М.М., Столевич Т.Б. Локалізація і ліквідація розливів нафти і нафтопродуктів …….. 64

Изотов В.И., Штейн П. В. Модернизация защитных сооружений ……..…….. 65

Іванова І.В., Гвоздій С.П. Роль громадян в ефективності медико-санітарного забезпечення населення під час пандемії COVID-19 …… 66

Іващенко М.Ю. Аналіз формування культури безпеки життєдіяльності …….. 67

Іващенко М.Ю. Захист персоналу об'єктів залізничного транспорту від небезпечних чинників ……... 68

Іващенко С.Ю. Актуалізація досвіду викладання предмету «Захист Вітчизни» та діяльності шкіл безпеки …… 69

Ізотов В.І., Штейн П.В. Формування безпеки життєдіяльності в навчальних, позашкільних та громадських установах ……...……. 70

Іщенко Б.А. Безпека життєдіяльності – безпека життя …… 71

Касперський А.В. Знищення і псування об'єктів природно-заповідного фонду внаслідок збройної агресії Росії проти України ……..…… 72

Каштанов О.О., Кравцов М.М. Соціально-політичні та інформаційні небезпеки …….. 73

Кірічек А.В. Алкоголізм як соціальна небезпека …….. 74

Кіяшко Є.М. Екологічні проблеми України ……...……... 75

Клясен Н.Л. Вплив світових тенденцій розвитку освіти на систему підвищення кваліфікації педагогічних кадрів в Україні ……..…….. 77

Коваленко В.В., Козлітін О.О. Радіаційна небезпека як фактор стресу людини …….. 79

Кокотєєв П.Г. Плєтос Д.С. Формування культури безпеки життєдіяльності в навчальних установах ……... 80

Компанець Е.В. Природні та техногенні екологічні небезпеки для населення …… 80

Кондратенко І.О. Утворення небезпечних відходів при роботі центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф ……... 81

Коритко З.І., Мазепа М.А., Гавалко І.В. Профілактика падінь у людей похилого віку …….. 82

Кручина В.В., Клеєвська В.Л. Вдосконалення системи навчання з дисциплін безпекового циклу ……. 84

Крюков О.Є. Екологічна освіта та етика у формуванні екологічної свідомості ……..... 85

Кузмін Ю.С. Соціально-політичні та інформаційні небезпеки ……... 86

Кусковець С.Л. Оцінка планування безпечної евакуації людей на випадок пожежі …….. 86

Куц О.В. Лінгвометодичні аспекти при формуванні спеціально- професійних і соціально-особистісних компетентностей у курсі «Комунікативний синтаксис» в умовах надзвичайних ситуацій …… 87

Кучменко О.М. Екологічні наслідки збройної агресії Росії проти України ……..... 88

Лабжинська М.Ю., Володченкова Н.В. Технічні зменшення утворення пилоповітряних сумішей елеватора …… 89

Лавренова А.С., Кручина В.В. Вплив целюлозно-паперової промисловості на навколишнє середовище ……...…… 90

Лаврикова Є.С., Клеєвська В.Л. Оцінка впливу Нікопольського заводу феросплавів на навколишнє середовище …… 91

Лаврівський М.З., Філіппова В.В. Забезпечення медичного та біологічного захисту населення від надзвичайних ситуацій ……..…….. 92

Лебідь О.В. Вплив стресу під час епідемії та шляхи його подолання ……... 93

Лисюк В.М., Фесенко О.О., Неменуща С.М. Система екстреної допомоги 112 в Україні- вимога часу ……...…….. 94

Литвиновський Є.Ю. Новітні завдання функціональної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту МОН України: робота над помилками …….. 95

Літвінова А.М., Тимченко Г.М. Досвід впровадження та навчання культури безпеки життєдіяльності студентів ……..… 97

Лук'янихіна О.А., Афанасенко М.О. Пожежі у природних системах: стан та методи запобігання ……..……. 98

Магдич Д.Д., Кравцов М.М. Формування культури безпеки життєдіяльності в навчальних установах ……...…… 99

Мазепа М.А., Рибчич І.Є. Безпека вакцин та вакцинації ……..……. 100

Малишева В.В., Ахмедова К.О., Водолажська О.М. Роль роботодавця в організації та проведенні розслідування нещасного випадку на виробництві …….. 101

Малюта С.П., Литвиненко І.В. Безпека на заняттях з футболу ……..….. 102

Масікевич Ю.Г., Масікевич А.Ю. Про викладання безпекових дисциплін у вищих навчальних закладах України ……..……. 103

Мізяк І.О. Запобігання небезпечних ситуацій на дорогах за допомогою оцінки стійкості автомобіля ……..…… 104

Моднов Д.Ю., Моісєєва І.Д. Профілактика травм під час заняття волейболом ….. 105

Нарольська С.А. Інформаційна війна – різновиди і наслідки ……...…… 106

Немченко Ю.В. Людина і безпека в інформаційному суспільстві ……..…… 107

Несіна Я.С., Лаврівський М.З. Проблеми ерозії ґрунтів в Україні ……..……. 108

Огородова Я.В. Принципи виховання культури безпеки життєдіяльності у студентів вищих навчальних закладів ……..…… 109

Олейник М.А. Система экологического мониторинга окружающей среды …….. 111

Осуховський В.Ю., Савіна Н.О. Загрозлива взаємодія соціальних, політичних та інформаційних небезпек ……..…….. 112

Охотський В.О., Савіна Н.О. Проблеми моніторингу небезпек в Україні …… 113

Павленко В.В. Взаємодія підрозділів при ліквідації надзвичайних ситуацій, проблемні питання …… 114

Піддубна Н.В., Кравцов М.М. Медичний захист населення у разі виникнення надзвичайної ситуації викликаної епідемією ……. 115

Поведа Т.П. Небезпека коронавірусу – урок для піклування про безпеку життєдіяльності ……. 116

Помогайбо А.А. Защита организма человека от влияния электромагнитных полей …….. 117

Попов В.М. Підготовчий період та робота з батьками при проведенні «Тижня безпеки дитини» в дитячих дошкільних установах ……..…… 118

Попов В.М. Планування заходів проведення «Тижня безпеки дитини» в дитячих дошкільних установах ……..… 119

Попов В.М. Спеціальні заходи щодо реагування на надзвичайні ситуації в підготовчий період та хід проведення «Тижня безпеки дитини» в дитячих дошкільних установах ……. 120

Попов В.М., Бакін С.О. Організація підготовки і методика проведення «Тижня безпеки дитини» в дитячих дошкільних установах ……..……... 121

Попов В.М., Баштан С.О. Декада проведення «Тижня безпеки дитини» в дитячих установах …… 122

Попов В.М., Чумак Б.О. Вимоги до типової програми дошкільних учбових установ по основах безпеки дітей дошкільного віку……. 123

Попов В.М., Чумак Б.О. «Тиждень безпеки дитини» в дитячих дошкільних установах- підсумок формування у дітей поняття здоров'я ……. 124

Плужник В.В., Кравцов М.М. Формування культури безпеки життєдіяльності в навчальних, позашкільних та громадських установах …….…. 126

Пятова А.В. Інструменти програми «Горизонт 2020» ……..…… 127

Рабійчук С.О. Стимулювання суб'єктно-діяльнісної позиції студентів з особливими потребами у процесі її організації, як педагогічна умова ……...…… 128

Разумова А.О., Кручина В.В. Екологічна безпека автомобільної дороги …… 129

Редька І.В. Значення рослинних флаваноїдів у профілактиці комп'ютерного зорового синдрому …… 130

Рипа О.С. Медико-санітарне забезпечення на випадок надзвичайних ситуацій ситуацій …….. 131

Рипа О.С. Соціально-політичні та інформаційні небезпеки …… 132

Ромашева М.Е , Клеєвська В.Л. Наслідки Чорнобильської катастрофи – чинник екологічної небезпеки в Україні …….. 133

Сагайдак І.С., Авраменко Н.Л. Потенційна екологічна небезпека «Зеленої» енергетики ……..…… 134

Самбор М.А. Субститут юридичної відповідальності за правопорушення у сфері транспорту – окремі процесуальні проблеми щодо забезпечення прав учасників подій ……... 135

Синельніков О.Д., Бабаджанова О.Ф. Особливості психофізіологічних якостей рятувальника для прийняття рішень під час надзвичайних ситуацій …….. 138

Сінельнік Д.Б., Кравцов М.М. Психосоціальні та психофізіологічні проблеми населення при техногенних небезпеках та надзвичайних ситуаціях ……..… 139

Скрипник О.С., Степаненко А.В. Шляхи управління ризиком аварії будівель ..… 140

Слюсаренко Н.В., Гаврилюк Г.М. Охорона праці здобувачів освіти на уроках трудового навчання в умовах дистанту ……. 141

Солодчук В.В., Савіна Н.О. Критерії аналізу пожежної небезпеки технологічних процесів ……..…… 142

Солодчук В.В., Савіна Н.О. Планування медико-санітарного забезпечення населення в надзвичайних ситуаціях …….. 143

Спірін А.В., Твердохліб І.В, Вовк В.Ю. Математична модель розвитку епідемії …….. 144

Стародуб Ю.П., Батюк В.Т. Моделювання напружено-деформованого стану інженерних обєктів в задачах цивільного захисту ……..……. 145

Стародуб Ю.П., Гаврись А.П. Побудова моделі вивчення екогеофізичного стану території з використанням GIS технології ……..……. 146

Табуненко В.О. Використання коефіцієнту IQ, як показника розумових здібностей людини …… 147

Табуненко В.О. Вплив мобільного зв'язку на здоров'я людини ……..……... 148

Табуненко В.О. Вплив побутової хімії на організм людини ……..…… 149

Табуненко В.О. Вплив харчових добавок на організм людини ……..…… 150

Табуненко В.О. Депресія, як хвороба сучасності ……..…… 151

Тарнавський А.Б. Небезпека виникнення пожеж у Чорнобильській зоні …… 152

Твердохлєбова Н.Є. Досвід проведення Інтернет-олімпіади «Основи безпеки життєдіяльності» для школярів ……..…… 153

Третьяков О.В., Гармаш Б.К., Білецька Є.С. Ризик – орієнтований підхід визначення рівня небезпеки для працівників у робочій зоні …… 154

Туровська Г.І. Голістичний підхід до питань безпеки ……..……. 155

Уряднікова І.В. Наукове обгрунтування управління техногенними ризиками систем водоочищення теплоенергетичних об'єктів ……..…..……. 156

Федорчук-Мороз В.І., Вісин О.О. Формування культури безпеки праці на основі ризик-орієнтованого підходу ……..…….. 157

Фесенко О.О., Лисюк В.М., Булюк В.І. Домашні методи дезінфекції в умовах карантину …….. 158

Філонич О.В., Бондаренко І.М. Техногенні аварії та катастрофи як ключовий чинник загрози безпеці життя на землі ……..……. 160

Фірсова Н.Ю. Сучасні заходи захисту населення від надзвичайних ситуацій ……. 161

Хлопов А.М., Титаренко В.М. Формування компетентностей майбутнього вчителя при вивченні дисципліни «Охорона праці» ……..…….. 162

Хоменко А.М., Кручина В.В Вплив м'ясопереробної промисловості на навколишнє середовище ……..…….. 164

Хорькова Г.В., Сусло С.Т. Аспекти екологічної безпеки сучасного стану України …….. 165

Хорсаженко К.И. Влияние беспроводных средств передачи данных на здоровье человека …….. 166

Цимбал Б.М. Сучасні методи віртуально-практичного навчання фахівців з охорони праці на виробництві ……..…….... 167

Чаусова М.С., Фірман В.М. Безпека – запорука успішного розвитку туризму в Херсонській області! ……..…….. 168

Чернета В.М. ПДАБА підтримує кращу світову практику навчання з безпеки …… 170

Чорна Т.М. Підготовка майбутніх фахівців з охорони праці до організації професійної діяльності в умовах надзвичайної ситуації ……... 171

Чорна Т.М. Проблемні питання підготовки населення до дій в надзвичайних ситуаціях …… 172

Чужикова В. В., Кравцов М.М. Моніторинг природних та техногенних небезпек. Екологічні небезпеки ……..... 173

Чужикова В.В., Кравцов М.М. Проблеми екологічної небезпеки в Україні ..…… 174

Шароватова О.П. Роль неформалізованих знань у формуванні культури безпеки особистості ……. 175

Швед Е.А. Інформаційна гігієна в умовах постіндустріального суспільства …… 176

Шевченко В.В. Методологічні особливості використання системного аналізу при визначенні культури безпеки …… 177

Шевченко С.І. Коронавірус: симптоми і профілактика ……..……..……. 178

Шевченко С.І. Симптоми коронавірусу COVID-19 ……..…….. 179

Шевченко С.І. Щоб зупинити процес поширення коронавірусу на Україні треба використати досвід, як СРСР впорався з епідемією чорної віспи за 19 днів в 1959-1960 році ……. 180

Шевчук О.А. Реалії сучасних соціальних небезпек у світогляді студентства …….. 181

Шмирко В.І., Коробко О.В., Троян Ю.І. Психо-педагогічні нюанси роботи з дітьми в інклюзивному центрі ……..…… 183

Шмалей С.В., Бакин С.А. Эпидемии и гомеопатия: историчесий аспект …….. 185

Шмалєй С.В. Оптимізація рівня психологічної безпеки ……. 187

Яготін Р.С., Дегтяренко Т.В. Доцільність психофізіологічного обстеження спортсменів як умова безпеки тренувального процесу ……..…….. 189

Ярова І.А. Ефективність карантину в школах як захід захисту від респіраторно-вірусних інфекцій ……..……. 190

Rezyuk V.I. Budgeting of public expenditures and execution of budgetary obligations in emergency and similar situations : peculiarities of the management model of the organization to counteract them in the context of criminological analysis ……..… 192

Rezyuk V.I. Solution of problems of budgetary financing in the context of new global threats to life and health of the population to the basics of society activity and in the context of necessity to ensure preservation of budgetary funds against illegal trespass …. 193

Skuibida O., Burlay D., Kolisnyk D. Plastic roads as an innovative way of waste utilization ……. 194

Smirnov V.A. About pedagogy of safety for the «Future we want»……..… 195

установок є вплив на них акустичного комплексу, який складається із високочастотного шуму і низькочастотних ультразвукових коливань. На відміну від шуму, ультразвук в міру віддалення від джерела швидко загасає. Тому на робочих місцях рівні ультразвуку розповсюджені нерівномірно, перепад в області грудей і спини сягає 22дБ.

Ультразвук може здійснювати як загальний вплив на організм так і локальний при стиканні з об'єктами, в яких збуджені коливання (наприклад: завантаження і вивантаження деталей із ультразвукових ванн).

При систематичному впливі інтенсивного низькочастотного ультразвуку, з рівнями, які перевищують гранично допустимі, у працівників можуть спостерігатися функціональні зміни центральної і периферичної нервових систем, серцево-судинної і ендокринної, слухового і вестибулярного аналізаторів. У людей, які працюють з ультразвуком довгий час, можуть з'явитися скарги на головний біль, запаморочення, загальну слабкість, швидку втому, порушення сну, сонливість вдень, роздратування, погіршення пам'яті, підвищену чутливість до звуків, боязнь яскравого світла, інколи похолодання кінцівок, напади блідості або почервоніння обличчя, скарги диспепсичного характеру).

Високочастотний ультразвук передається переважно контактним шляхом. Зміни в організмі, які викликані контрактним ультразвуком, зазвичай найбільш виражені і місці контакту. Найчастіше це руки. Але має місце і вплив на організм – на серцево-судинну і центральну нервову системи. У дефектоскопістів відмічається підвищена чутливість рук до холоду, відчуття слабкості в руках, пітливість долонь, зниження тактильної чутливості, в нічних час нерідко з'являються болі в руках.

Оздоровленню умов праці людей, які працюють з ультразвуком, в першу чергу сприяють технічні заходи – створення автоматизованого ультразвукового обладнання бажано з дистанційним керуванням. Хороший захисний ефект дає застосування звукоізолюючих пристроїв (кожухи, екрани і т.п.).

Профілактика контактного впливу ультразвуку досягається шляхом виключення коливань в період завантаження-розвантаження деталей за допомогою автоблокування. А для завантаження деталей застосовувати спеціальні пристосування з еластичними ручками. Якщо технічними засобами знизити рівні ультразвуку не є можливим, застосовують засоби індивідуального захисту – на руки рукавички двошарові (верхні резинові, внутрішні бавовняні).

Велике значення має правильна організація праці та відпочинку працівників: рекомендується кожні півтори-дві години влаштовувати 15-хвилинні перерви, які можуть бути заповнені роботами, що не пов'язані безпосередньо з ультразвуком.

БЕЗПЕКА І НЕБЕЗПЕКИ САМОЛІКУВАННЯ БЕЗРЕЦЕПТУРНИМИ ЛІКАРСЬКИМИ ЗАСОБАМИ

Вишневська Л. В., Попович Т. А
Херсонський державний університет
luda_vishn09@ukr.net

У кінці 20 та в перших десятиріччях 21 століття чітко проглядається тенденція зростання самостійного лікування самого себе, своїх близьких та навіть знайомих [1]. Об'єктивними причинами розвитку такої тенденції лікування у сучасних умовах є:

1) зростання загальноосвітнього й життєвого рівня людей, поява новітніх фармацевтичних і медичних технологій, розвиток інформаційних систем, що сприяє самоосвіті населення;

2) збільшення номенклатури безрецептурних лікарських препаратів і їх активна реклама у засобах масової інформації;

3) подорожчанням медичних послуг та засобів охорони здоров'я;

4) поява комерційних закладів у цій сфері, як клінічних, так і фармацевтичних, що приводить до конкуренції і, не завжди такої, що сприяє якості надання належних послуг, які відповідають морально-етичним критеріям) [2].

Зазначимо, що самолікуванням люди займались завжди, але до середини 20 століття переважно використовувались фітотерапевтичні засоби. В останні 70 років, завдяки розвитку фармації та зростанню доступності лікарських засобів, зросло їх використання в цілях самолікування. Разом з тим, статистика свідчить про зростання випадків важких ускладнень і навіть летальних випадків при зловживанні самолікуванням, особливо в періоди епідемій та пандемій [4]. А відтак існує потреба детального розгляду сутності цього соціального явища.

Самолікування – це використання споживачем лікарських засобів та медичних препаратів, що є у вільній продажі, для профілактики і лікування порушень самопочуття і симптомів, розпізнаних ним самим. Таке визначення самолікуванню дане в документах ВООЗ. Ключовою характеристикою його є відповідальність хворого за своє здоров'я, тому у 1994 році Європейська асоціація виробників безрецептурних препаратів (AESGP) термін самолікування оцінила іншим поняттям. – «відповідальне самолікування» [3].

З позицій безпеки, необхідно розвивати у громадян переконання, що вживання ліків, які не є у вільному продажі, під власну відповідальність, але без кваліфікованого контролю (за порадою друзів), не слід вважати самолікуванням, а є цілком недопустимим явищем [5].

Поняття «самодопомога», «самолікування», які можна вважати ідентичними, передбачає лише ті випадки, коли необхідно полегшити свій стан при недомаганнях у момент загострення хронічного захворювання до відвідин лікаря, надати хворому (собі, членам своєї сім'ї) першу медичну допомогу до консультації і відвідування лікаря.

Слід розрізняти поняття, що характеризують процеси самостійної профілактики захворювань і їх самолікування. Самопрофілактика полягає у прийнятті населенням заходів щодо зменшення ризику виникнення захворювання, виявленні симптомів захворювання на дуже ранній стадії для попередження розвитку хвороби або для легшого її перебігу, заходів із попередження рецидивів захворювання [6].

До негативних і небезпечних сторін самолікування слід віднести:

- небезпека несвоєчасного звернення до лікаря, що може спричинити тяжкі наслідки;
- високий ризик ускладнень захворювань;
- високий ризик побічних дій та ятрогенних захворювань, які не будуть прогнозуватись лікарем індивідуально для кожного пацієнта, з врахуванням стану його організму.

Виходячи із принципів безпеки, самолікування недопустимо вважати найкращою альтернативою лікарській терапії. Воно має межу там, де картина перебігання хвороби і її причини є незрозумілими для непрофесіонала [4; 7]. Використання у цьому випадку ліків, на свій страх і ризик, може нанести невиправдану шкоду. Людині треба пояснити, коли можна займатися самолікуванням, а коли – звертатися до лікаря. Це має зробити працівник фармацевтичної галузі в рамках свого деонтологічного обов'язку. Фармацевтичний працівник має коректно порекомендувати негайно звернутись до лікаря у таких випадках:

1) якщо симптоми в ході самолікування не зникли через 2-3 дні;
2) якщо з'явились «загрозливі» симптоми, про які провізор має попередити пацієнта у рамках професійного та морального обов'язку, при відпуску ліків.

Все це зумовлює об'єктивну необхідність того, що провізор має зайняти ключову позицію у процесах самолікування. Отже, на наш погляд, існує потреба у спеціалістах нового покоління – клінічних провізорах, які мають забезпечити надання нового виду послуг – фармацевтичної опіки та суттєво сприяти підвищенню безпеки самолікування.

Література:

1. Котвіцька А.А. Ретроспективний огляд формування моральних принципів медичної та фармацевтичної етики / А.А.Котвіцька, Н.В.Чмихало // Менеджмент та маркетинг у складі сучасної економіки, науки, освіти, практики : матеріали ІІ Міжнар. наук.-практ. Internet-конф. 27-28 берез. 2014 р., м. Харків. – Х. : Вид-во НФаУ. – 2014. – С. 101-103.
2. Мнушко З. М. Менеджмент та маркетинг у фармації. Ч. ІІ. Маркетинг у фармації: підручн. для студ. ВНЗ. – 2-ге вид., доп. та перероб. / З.М. Мнушко, Н.М. Діхтярьова; за ред. З. М. Мнушко. – Х.: НФаУ: Золоті сторінки – 2010. – 512 с.
3. Належна аптечна практика: Стандарти якості аптечних послуг (Спільна настанова МФФ/ВООЗ з НАП. Режим доступу - zakon.rada.gov.ua/laws/show/897_009
1. Пашков В.М. Загрози у галузі охорони здоров'я. Господарсько-правова характеристика та класифікація / В.М. Пашков // Еженедельник АПТЕКА.– 2007.– №29 (600).– С. 96–99.
2. Соціальна відповідальність бізнесу – виклик часу // Фармацевт-практик. – 2012. – №7-8. – С. 6-9.
3. Фармацевтическая опека – важнейший аспект клинической фармации /И.А. Зупанец, В.П.Черних, С.Б. Попов, Н.В. Бездетко // Провизор.–2000.–№ 11.– С. 6–7.
4. Ethics and deontology in pharmacy: meth. recom. for seminar classes / V. V. Malyi, I. V. Timanyuk, Z. R. Safiulina – Kh. : NUPh, 2015. – 50 p.

ДЕОНТОЛОГІЧНИЙ ВИМІР СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ДОТРИМАННЯ БЕЗПЕЧНИХ УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Вишневський В.П.[1] , Вишневська Л. В.[2]
[1]Херсонський філіал МАУП
[2]Херсонський державний університет
luda_vishn09@ukr.net

До основних законодавчих актів України, що мають безпосереднє відношення до безпеки, належить низка законів: «Основи законодавства України про охорону здоров'я», Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», які врегульовують права та обов'язки громадян щодо соціальної безпеки у процесах життєдіяльності.

На жаль, сьогодні у невиробничій сфері й недержавному секторі економіки стан соціальної безпеки викликає тривогу. Достатньо згадати дві резонансні пожежі в закладах освіти та виховання (м. Одеса), підпали лісів на Херсонщині та в Чорнобильській зоні, катастрофічну статистку ДТП на дорогах України, спричинених низькою культурою водіїв тощо. Вони свідчать про байдужість до проблем соціальної безпеки і небажання серйозно займатися їхнім вирішенням. Все це взяте разом, без сумніву, чинить вплив на соціальне та психічне життя кожної людини, створює підґрунтя для проявів у окремих членів суспільства нігілізму до деонтологічного аспекту проблем безпеки [1].

Підкреслимо, що деонтологія (deon - належне, logos - вчення) – це розділ етики, що вивчає проблеми обов'язку, сферу обов'язкового, всі форми моральних вимог та співвідношення між ними (зобов'язання) [2].

Із зобов'язань витікають безпосередні обов'язки, що формулюються в межах суспільних норм або внутрішніми установками особистості. Дамо визначення обов'язку.

Обов'язок – це те, що треба безвідмовно виконувати згідно з вимогами суспільства (прописаними нормами) та виходячи з власного переконання про необхідність своєї діяльності, адекватної до цих норм.

Тому, з позицій деонтологічного виміру, першочерговим завданням підвищення безпеки у невиробничій сфері є формування переконань кожного громадянина про те, що дотримання норм безпеки є його соціальним обов'язком та однією з ключових цінностей